УДК 354:338.48
Зайцева В.М.
канд. пед. наук, проф. НУ «Запорізька політехніка»

ПУБЛІЧНА РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА В ТУРИЗМІ

В.М.Зайцева

У період розробки нових стратегічних документів з розвитку туризму в Україні під час війни і після завершення, актуальність публічної регіональної політики туризму (рекреація включно) обумовлена: 1) необхідністю упорядкування державного регулювання розвитку національного туризму у просторі; 2) забезпеченням поєднання інтересів держави та всіх її територій у повоєнному розвитку туризму та рекреації; 3) недопущенням та подоланням соціально-економічних протиріч між традиційною економікою та туризмом у повоєнному розвитку регіонів; 3) пріоритетністю завдань повоєнного розвитку внутрішнього і в'їзного туризму, що наразі потребує ефективної реалізації туристично-рекреаційного потенціалу України, який є надзвичай диференційованим у просторі регіонів.

Теорію та практику державного регулювання територіального розвитку становить регіональна політика [1] (актуальна змістовна частина управління соціально-економічним розвитком держави). Регулювання територіального розвитку слід розуміти як спеціально організовані системні дії забезпечення сталого і збалансованого функціонування регіональних систем, а їх головний цільовий орієнтир – покращення якості й підвищення рівня життя населення.

Предметом регіональної політики є просторова складова громадського життя [2], а її об'єктна область описується різноманіттям форм просторової організації різних сфер життєдіяльності суспільства, тому реалізація теорії та практики державного регулювання територіального розвитку туристично-рекреаційної сфери становить предметну область регіональної політики в індустрії туризму. Доцільно зазначити, якщо в практичній площині можна говорити про повоєнний період формування регіональної політики відносно туристично-рекреаційної сфери, то в теоретичному полі є безліч зарубіжних та вітчизняних фундаментальних праць і прикладних досліджень у суміжних галузях знань, а саме: рекреаційна географія, географія туризму, регіональна економіка, менеджмент території, маркетинг, соціологія [1]. Дослідження сформували широко використовувані, як у практиці управління розвитком туризму в регіонах, так і нормативно-правовому полі категорії: туристично-рекреаційний простір, туристично-рекреаційний потенціал, територіальні туристично-рекреаційні системи, туристичні дестинації, туристично-рекреаційні кластери, регіональний туристичний продукт, регіональні

туристичні ринки, конкурентоспроможність регіонального туристичного продукту [2]. Категорія «туристично-рекреаційний простір» визначає об'єкт регіональної політики. Туристично-рекреаційний простір представляє собою невід'ємну частину (інваріант) соціально-економічного простору країни і характеризується різноманітним потенціалом для розвитку туристично-рекреаційної сфери, реалізація якого загалом і в кожній частині визначається природною й соціокультурною специфікою території, а також стратегічними пріоритетами у розвитку соціально-економічного простору країни і регіонів. Системна організація туристично-рекреаційного простору має осередковий характер і складається під дією туристично-рекреаційного районоутворення, що реалізується за допомогою територіально- та компонентно-структурних процесів, таких як: диференціація, концентрація, стягування, агломерування, поляризація, диверсифікація та інтеграція. В результаті цих процесів зокрема формуються спеціалізовані туристичні територіальні системи – дестинації.

Процеси системоутворення в геопросторі, у тому числі й туристично-рекреаційному, супроводжуються районоутворенням. Туристичне освоєння простору призвело до туристично-рекреаційного районоутворення і виступає результатом реалізації його туристичного та рекреаційного потенціалу, а експлуатовані суспільством туристичні ресурси (інфраструктурні об'єкти, історико-культурні та природні атракції) є його реалізованою частиною. Слід уточнити, що туристично-рекреаційний потенціал є сукупністю передумов і умов для розвитку туризму, а туристичні ресурси є реалізованою частиною потенціалу. На відміну від елементів потенціалу, туристичні ресурси використовуються у виробництві туристичного продукту, і чим більшою їх кількістю володіє регіон, тим вищий рівень реалізації його потенціалу. Чим вищій ступінь реалізації туристично-рекреаційного потенціалу простору, тим вищій рівень його системної організації. У даній концепції й трактуванні згаданих категорій стає очевидною системоутворююча сутність повоєнних цільових установок і заходів публічної політики у індустрії туризму України у її регіональному вираженні – регіональній політиці. Зміст регіональної політики у туристично-рекреаційній сфері визначає регулювання розвитку національного туристично-рекреаційного простору та його регіональних частин як сукупність ефективних дій забезпечення сталого та збалансованого функціонування туристично-рекреаційної сфери з метою покращення якості туристично-рекреаційних послуг і зростання рівня життя населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Potential of international cooperation of Ukraine in the geoeconomic space of the tourist industry. / S.M. Tsviliy et al. *GeoJournal of Tourism and Geosites.* 2023. No. 49(3). P. 946–961.

2. Трусова Н., Цвілий С. Стійкий безпечний інноваційний розвиток у вітчизняній територіальній туристичній дестинації. *Інтелект XXI : Науковий економічний журнал.* 2023. №2. С. 42–50.